

Nr 70

Av fröken **Vinge m. fl.**, *angående en central övningsskola för yrkeslärarutbildningen.*

I sin utredning med förslag angående utbildning av lärare för industri och hantverk vid anstalter för yrkesundervisning m. m. (SOU 1947: 55) föreslog överstyrelsen för yrkesutbildning att en central övningsskola skulle inrättas för denna lärarutbildning. Skolan skulle ligga i Stockholm eller dess omedelbara närhet och stå under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning.

1952 års yrkesutbildningssakkunniga (SOU 1954: 11) tillstyrkte i princip en sådan övningsskola och hemställde, att överstyrelsen skulle få i uppdrag att överarbeta den några år tidigare framlagda utredningen och avge förslag till Kungl. Maj:t i ärendet. Frågan berördes i proposition 139 till 1955 års riksdag, där departementschefen förklarade, att han insåg, att en sådan övningsskola i och för sig skulle innebära en förbättring av yrkeslärarutbildningen. Han såg dock ingen möjlighet att då föreslå inrättande av en dylik skola. Statsutskottet yttrade i sitt utlåtande samma år nr 138: "Enligt utskottets mening bör tanken på en statlig övningsskola ej slutligt avskrivnas. Emellertid finner utskottet sig icke böra förorda, att bearbetningen av ifrågavarande projekt nu fullföljes." Skolöverstyrelsen anförde i skrivelse till Konungen den 12 september 1955 bl. a.: "Tillfredsställande arbets- och utvecklingsmöjligheter för utbildningen av lärare i yrkesämnen i vårt land torde icke kunna åstadkommas förrän den sedan länge vilande tanken på en eller flera statliga övningsskolor för denna lärarutbildning förverkligats. Först genom samverkan mellan lärarutbildningsanstalterna och sådana skolor, där undervisningsmetodiken kan utformas och utprövas på olika arbetsområden och för olika elevklientel, kan kursplaner och instruktionsteknik på olika för vårt näringsliv vitala arbetsområden bringas att fullt motsvara på en gång olika elevgruppers behov och samhällets och näringslivets berättigade krav." Överstyrelsen för yrkesutbildning har i sina petita för budgetåret 1957/58 åter riktat uppmärksamheten på "den synnerligen allvarliga brist som frånvaron av en central övningsskola innebär för utbildningen av lärare vid yrkesundervisningen". Överstyrelsen betonade angelägenheten av att en sådan skola snarast möjligt inrättas.

De av överstyrelsen för yrkesutbildning numera regelbundet anordnade

längre kurserna om ca 15 veckor för blivande lärare vid verkstadsskolor och liknande skolor samt i handelsämnen har karaktären av pedagogisk utbildning, medan fackutbildningen förvärvats i näringslivet och i särskilda mot näringslivet inriktade utbildningsanstalter. De yrkespedagogiska kurserna om 15 veckor har hittills varit förlagda till Stockholms yrkesskolor och Stockholms stad handelsgymnasium, vilka skolor även utgjort övningsskolor för läraraspiranterna. Vid några tillfällen har också centrala verkstadsskolan i Häggvik, Solna stads yrkesskola, Maria husmodersskola och institutet för blinda i Tomtebodas anlitats för ändamålet. Enligt vad som meddelas i statsverkspropositionen avser överstyrelsen numera att förlägga sådana kurser även till ett par andra städer. Överstyrelsen för yrkesutbildning har emellertid i sitt ovannämnda betänkande framhållit, att en lärarutbildning, förlagd till en eller flera vanliga yrkesskolor, är behäftad med väsentliga olägenheter. Den gör intrång i skolans ordinarie undervisning. Lärarutbildningen kan inte göras tillräckligt omfattande; övningslektionerna måste inskränkas till minsta möjliga. Lärarna vid dessa skolor har tillsatts utan att särskild hänsyn tagits till deras lämplighet som pedagogiska handledare vid lärarutbildningen. Då lärarutbildningen inte är en fast institution försvåras samverkan mellan ledningen för lärarutbildningen och yrkesskolans lärare; möjligheterna att utarbeta och pröva uppslag och nya metoder i undervisningen blir starkt begränsade.

Dessa olägenheter skulle i allt väsentligt undanröjas, om man inrättar en central övningsskola under överstyrelsens ledning. Denna övningsskola bör vara rikt differentierad med avseende på utbildningslinjer för eleverna, och den bör vara en riksskola. Härigenom skulle möjligheter ges till forskning på det praktiskt pedagogiska området och till pedagogisk försöksverksamhet med sikte bl. a. på effektivisering av undervisningsmetoderna. Överstyrelsen för yrkesutbildning framhåller i sina petita för nästa budgetår, att övningsskolan genom sin karaktär av en för hela riket central skola, som rekryteras av elever från hela landet — bl. a. från kommuner, som saknar tillgång till yrkesundervisning — därjämte skulle utgöra ett betydelsefullt led i arbetet på en förbättrad yrkesundervisning.

Det är därför angeläget, att den av 1952 års yrkesutbildningskommitté föreslagna överarbetningen av överstyrelsens ursprungliga förslag igångsattes med det snaraste. En sådan överarbetning bör utföras i nära samarbete mellan överstyrelsen för yrkesutbildning och 1955 års sakkunniga för yrkesutbildningens centrala ledning och viss lärarutbildning. Utan att gå in på detaljer vill vi dock framhålla, att en sådan skola säkerligen bör samarbeta med närbelägna yrkesskolor. Då en skola av detta slag torde kräva en stor tomt och goda kommunikationer, bör lokaliseringsfrågan

med det snaraste diskuteras med berörda regionala och lokala myndigheter.

På grund av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att utredningen om en central övnings-skola för yrkesläroutbildningen fullföljes, så att förslag i ärendet kan föreläggas riksdagen utan tidsutdräkt.

Stockholm den 23 januari 1957

Margit Vinge

Olof Hammar

Nils Nestrup

Gunnar Helén

Nr 71

Av herr **Andreasson m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.

(Lika lydande med motion nr 66 i Första kammaren)

Stockholm den 23 januari 1957

Olof Andreasson

Artur E. Lundqvist

Bengt Arweson

Olof Johansson

Ernst V. Staxäng